

Så skal redekasserne efterses

Nu kommer de kolde nætter, og redekasserne er tomme for rugende fugle. Det er tid til at efterse kasserne og gøre dem klar til næste år.

Af Carl Johan Corneliussen, Sorø

Nu er de trækkende hulrugende arter taget sydpå, og de kolde nætter er kommet med flere mørke timer i døgnet. Så er det tid til efterårsrengøringen af havens redekasser. De kan både være godt fyldt op med redemateriale, som trænger til at blive smidt ud, og de kan også have fuglelopper fra sommeren eller tilmed døde unger eller uklækkede æg. Derfor er det en stor hjælp for fuglene at give kasserne en tur og samtidig efterse dem. Hulrugende arter tæller fugle som Blåmejse, Musvit, Skovspurv, Gråspurv, Rødstjert, Stær, Allike, Tårnfalk og Natugle, og der er flere endnu.

En redekasse i haven eller på altanen kan give nogle hyggelige oplevelser, når man følger redebyggeriet og senere fodringen og den højlydte pippen fra kassens indre. Har man en ynglende Natugle eller Tårnfalk, kan man tilmed se ungerne stikke hovederne frem og kigge ud i den store verden, der venter dem.

Overnattende fugle

Men nu er der ikke unger i kasserne. Til gengæld kan der være overnattende fugle, der varmer sig ved at sidde sammen i kasserne. Blåmejse gør det blandt andre.

Det er dog ikke alle redekasser, der behøver at blive tømt for gammelt redemateriale. Gråspurv og Skovspurv bruger faktisk redekasserne året rundt og arbejder løbende med rederne, så dem skal man bare lade være.

Med hensyn til Stær, Natugle, Allike og Tårnfalk skal man heller ikke gøre noget. Stæren gør selv rent, når den ankommer i marts, og Natuglen bygger ikke rede og er gerne omkring og i kassen hele året, når den først har slået sig ned. Den er meget territorial og bliver hele livet lige omkring det område, den har valgt. Allike og Tårnfalk farter rundt, men der er ingen grund til at tømme deres kasser.

Fuglelopper

Det er de små fugles kasser, det kan være godt at tømme og lige skolde med kogende vand, så eventuelle fuglelopper bliver ryddet af vejen.

Hvis man ikke tømmer dem, bygger mejserne bare en ny rede oven på den, som er i kassen allerede. Det virker måske ikke som et problem, men sagen er, at kassen til sidst bliver fyldt op, så ungerne nærmest ligger lige ved hullet og er lige til at snuppe for redeplyndrere.

Ligesådan er der risikoen for fuglelopper og, at forældrefugle fravælger kasser med lopper. Flytter de ind i dem alligevel, er der risiko for, at ungerne, der bliver udsat for fuglelopper, bliver svækkede og flyver tidligere fra kasserne. Derfor er det en god idé at hælde den åbne redekasse godt over med kogende vand, når den er tømt for redemateriale.

Hygiejne

Når kasserne skal renses, kan det være en god idé at tage handsker på og bruge en pind eller en grilltang, indkøbt alene til formålet, til at kradsede den gamle rede ud med. Under alle omstændigheder skal man holde almindelig god hygiejne og vaske hænder efter arbejdet.

Når reden er fjernet, hælder man noget kogende vand ned i kassen og rundt langs væggene, så lopperne går til.

Hvis der er lopper i en redekasse, kan de gerne ses på varme forårsdage. Da sidder de nemlig omkring indgangshullet og varmer sig i solen og venter på at sætte sig på en indflyvende fugl. Hvis der ikke er begyndt at blive bygget rede i kassen, kan man lige nå at åbne og at skoldede den.

Tjek reb og skruer

Når kassen er tømt og skoldet, bør snoren eller sømmet den hænger i tjekkes, ligesom skruerne lige gennemgås for at sikre, at f.eks. bunden ikke lige pludselig dratter ned. Kassens træ kan være blevet så mørt med årene, at det smuldrer omkring skruer eller søm. Ved ophængning med reb kan det anbefales at benytte reb, der er behandlet, så det kan modstå solens UV stråler. Det giver rebet nogle ekstra års holdbarhed og koster ikke mere.

Køber man kasser, der er sat sammen med hæfteklips i stedet for skruer, kan man få dem til at holde flere år, hvis man giver dem skruer ved siden af klipsene. Så bliver brædderne ikke presset så nemt fra hinanden.

Sæt nye op fra nu

Har man endnu ikke redekasser i haven, så er det fint at sætte dem op nu, men det kan dog nås helt frem til begyndelsen af marts, for der er underskud af naturlige rede steder, og fuglene kaster sig gerne over kasserne, selv om de er nye og kommet op lige før yngletiden.

Hæng dem gerne i en højde, hvor børn og hunde ikke lige kan komme til dem.

Plads til mange kasser

Det siges, at der territorielt set er plads til to mejsekasser i en villahave, men i vores have er der mange flere, og der yngles som regel i flere af dem hvert år. Det handler nemlig også om, at der skal være føde nok, og i en have med mange planter, hvor insekter kan leve, er der plads til flere ynglende fugle, ligesom de jo gerne fanger insekter i naboens have også. Er der lidt ekstra kasser, giver det også mejserne mulighed for at få en ny kasse til andet kuld.

Og så man kan være så heldig, at hvis man har en stærekasse, flytter en Rødstjert ind i den. Det er indflyvningshullets størrelse, der afgør, hvilken art som kan yngle i kassen.

Stærekasser har et hul på 50 mm, Gråspurv/Skovspurv på 35 mm, Musvit på 32 mm og Blåmejse på 28 mm. Hvis man vil sikre sig Blåmejser i haven, skal man sørge for, at hullet kun er 28 mm. Det forhindrer større fugle i at indtage kassen. Musvit går f.eks. gerne i stærekasser.

Stær, Gråspurv og Skovspurv yngler i øvrigt gerne i kolonier, så de har ikke noget imod, at kasserne hænger tæt på hinanden. Vi har tre Gråspurvekasser med fire indgange i hver. Dem elsker både Skovspurve og Gråspurve, og de giver et herligt liv uden for køkkenet året rundt.

Natuglen

Bor man som nævnt et sted, hvor Natuglen tuder, så kan det være sjovt at sætte en natuglekasse op i et højt træ eller på en gavl på huset eller på en lade, hvis man har det. Man kan købe en kasse i for eksempel Naturbutikken hos DOF eller selv bygge den hurtigt af krydsfinerplader eller nogle brædder. Der kan findes instruktioner til bygningen af dem ved at google "natugle" og "redekasse".

Afhængig af, hvor uglekassen hænger, kan man opleve, at Tårnfalk flytter ind i stedet.

Der kan siges og skrives meget om redekasser, og der er mange meninger om, hvad der er bedst og giver mest succes.

Jeg har hængt dem op i forskellige højder, forskellige størrelser og forskellige retninger, og hvert år har vi glæde af en pippen og farten rundt omkring dem.

Forhåbentligt kan dette give lidt inspiration. God fornøjelse med dem.